

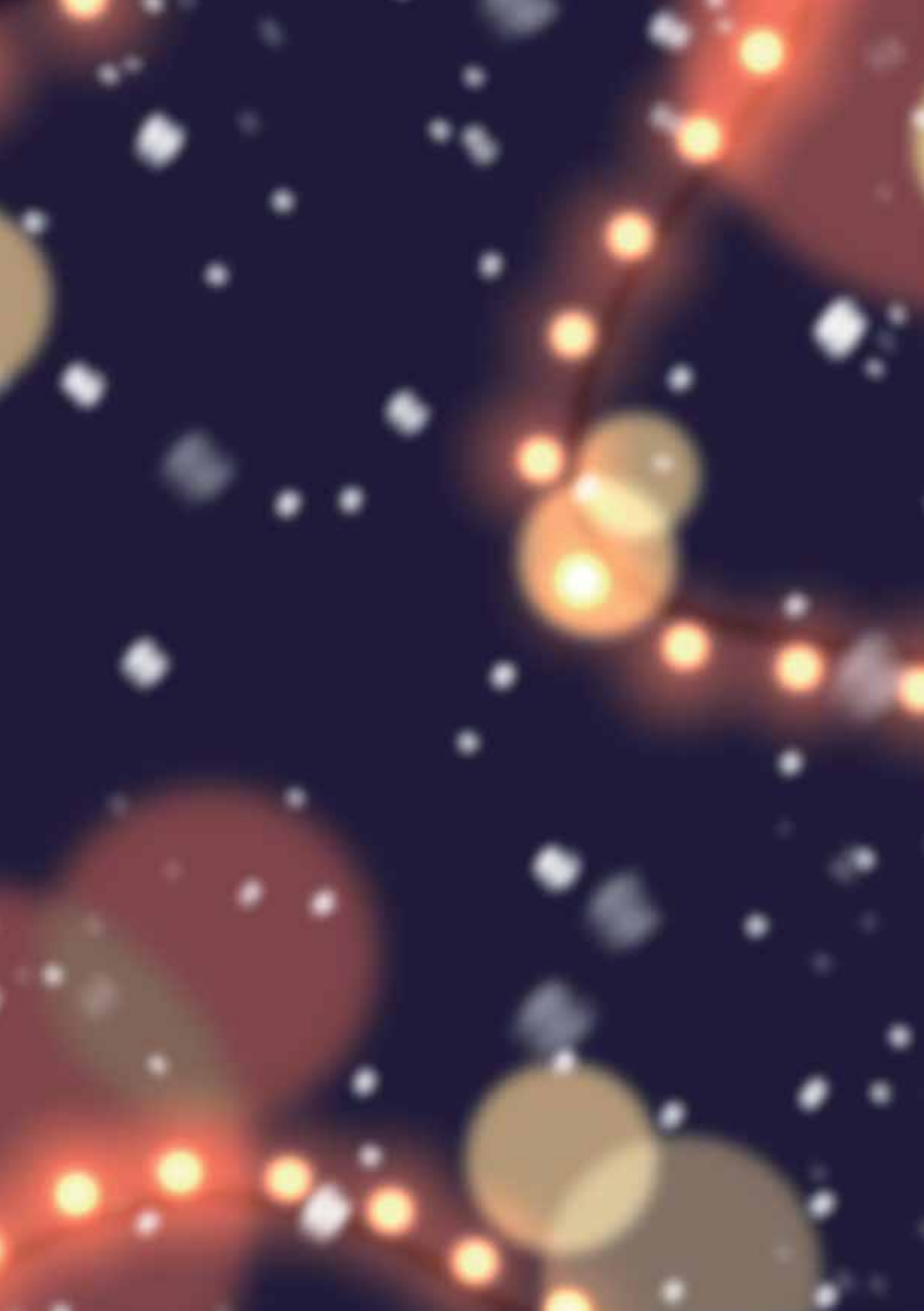
David Levithan ir Rachel Cohn

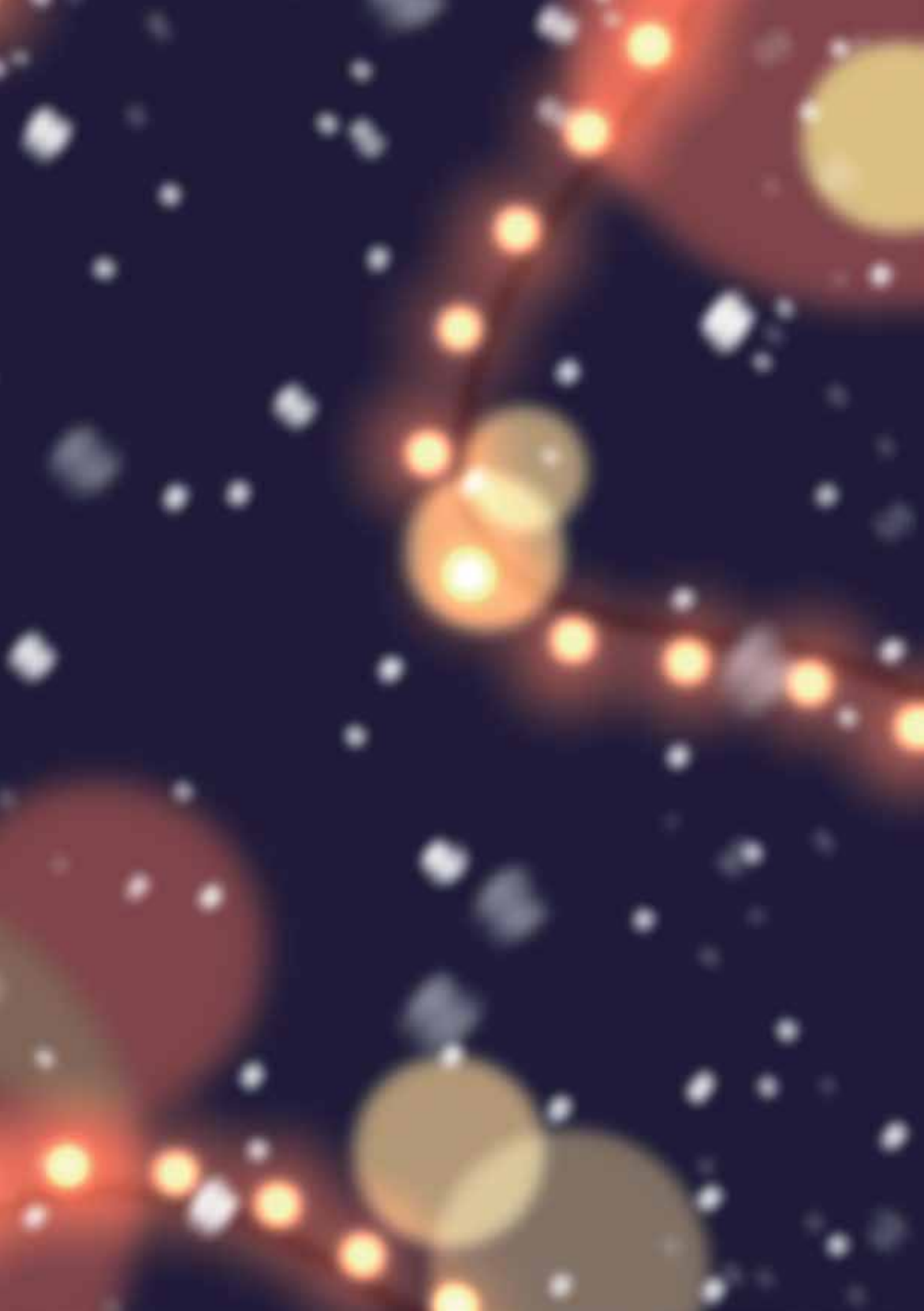
Dešas ir Lile

IŠŠŪKIŲ DIENORAŠTIS

Dešas ir Lilė

IŠŠŪKIŲ DIENORAŠTIS

Versta iš:
Rachel Cohn, David Levithan
DASH & LILY'S BOOK OF
DARES
Knopf Books for Young Readers,
New York, 2010

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios
bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

© Rachel Cohn, David Levithan, 2010

© Viršelis ir priešlapiai, Kotryna Alesiūtė, 2022

Pirmą kartą 2010 metais anglų kalba JAV pavadinimu *Dash & Lily's Book of Dares* išleido *Knopf Books for Young Readers*, Niujorkas.

Lietuvių kalba išleista susitarus su *David Levithan, Book of Dares, INC* (Niujorkas, JAV), *ANA Baltic Ltd.* (Ryga, Latvija) ir *William Morris Endeavor Entertainment, LLC* (Niujorkas, JAV).

Visos teisės saugomos.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Viktorija Uzėlaitė, 2022

© Leidykla „Nieko rimto“, 2022

Rachel Cohn
David Levithan

Dešas ir Lile

IŠŠŪKIŲ DIENORAŠTIS

Iš anglų kalbos vertė Viktorija Uzėlaitė

Vilnius
2022

TURINYS

Pirmas DEŠAS.....9	Vienuoliktas DEŠAS.....160
Antras <i>Lilė.....25</i>	Dvyliktas <i>Lilė.....172</i>
Trečias DEŠAS.....38	Tryliktas DEŠAS....185
Ketvirtas <i>Lilė.....51</i>	Keturioliktas <i>Lilė.....195</i>
Penktas DEŠAS.....61	Penkioliktas DEŠAS....206
Šeštas <i>Lilė.....77</i>	Šešioliktas <i>Lilė.....218</i>
Septintas DEŠAS.....98	Septynioliktas DEŠAS....232
Aštuntas <i>Lilė.....111</i>	Aštuonioliktas <i>Lilė.....245</i>
Devintas DEŠAS.....132	Devynioliktas DEŠAS....258
Dešimtas <i>Lilė.....148</i>	Dvidešimtas <i>Lilė.....269</i>

DEŠAS

GRUODŽIO 21 D.

Įsivaizduok:

esi savo mėgstamiausiame knygyne, peržiūrinėji lentynas. Prieini skyrių, kur gyvena tavo mėgstamiausio rašytojo knygos, ir ten, jaukiai įsitaisiusi tarp neįtikėtinai pažįstamų nugarėlių, tūno raudona užrašų knygelė.

Ką darytum?

Sprendimas, manau, akivaizdus:

išsitrauki raudonąją knygelę ir atsiverti.

O tada darai viską, ką ji tau liepia.

Buvo Kalėdų laikas Niujorke, bjauriausios metų dienos. Gatvėmis slankiojo žioplių minios, į svečius užsukdavo nelaimingi giminaičiai, visi vaizdavo linksmus ir be didelio džiaugsmo stengėsi atrodyti džiaugsmingi – tokiomis aplinkybėmis mano įgimtas bodėjimasis žmonėmis dar labiau sustiprėdavo. Kad ir kur eidavau, vis ant ko nors užsiraudavau. Visiškai nenorėjau, kad mane „išganytų“ kokia nors „armija“. Manęs niekada neviliojo Kalėdų baltuma. Buvau dekabristas, bolševikas, užkietėjęs nusikaltėlis, neiškiuose kančiose paskendęs filatelistas – troškau būti bet kuo, kuo tik nebuvo kiti. Stengdamasis nekristi į akis aplenkdavau

kvaištelėjusius pirkėjus, kurių elgesį reguliuoja Pavlovo aprašyti dėsniai, pervargusius atostogautojus, svetimšalius, atskridusius per pusę pasaulio pasižiūrėti, kaip uždegama eglutė, nesuvokiančius, koks pagoniškas šis ritualas.

Šį niūrų sezoną praskaidrino tik tai, kad mokyklos buvo uždarytos (veikiausiai tam, kad visi galėtų pirkti iki blogumo ir patirti, kad šeima kaip arsenas – geriausiai veikia mažomis dozėmis... žinoma, jei nesiruoši mirti). Šiemet man pavyko Kalėdoms tapti savanoriu našlaičiu: mamai pranešiau, kad pagyvensiu pas tėvą, o tėvui – kad lieku pas mamą, taigi abu užsisakė neatšaukiamas atostogas su savo poskyrybiniais mylimaisiais. Mano tėvai nesišnekėjo aštuonerius metus, taigi galėjau pripaistyti ko tik panorėjęs ir turėti apsčiai laiko sau.

Jiems išvykus, nakvodavau tai vieno, tai kito namuose, bet daugiausia laiko leidau „Strande“, viliojančiame erudicijos bastione, net ne knygyne, o veikiau šimtų įvairiausių knygynų susibūrimė – literatūros lobyne, išdėliotame trisdešimties kilometrų ilgio lentynose. Knygyno darbuotojai aptemptais džinsais ir dėvėtų drabužių krautuvėse pirktais marškiniais išsiblaškę slankiodavo po sales it vyresnėliai broliai, niekada gyvenime nesiteikiantys tavęs užkalbinti ir visiškai nekreipiantys į tave dėmesio, o jei šalia yra draugų (jų būna nuolat), vaizduojantys, kad tavęs net nepažįsta. Kai kurie knygynai dedasi esantys bendruomenės centrai ir jaučia poreikį surengti kokius sausainių kepimo kursus, kad parduotų vieną kitą Prustą. Tačiau „Strandas“ tave palieka vieną, draskomą prieštarų organizuotumo ir savitumo jėgų; savitumas kaskart laimi. Kitaip sakant, tai manosios kapinės.

Paprastai į „Strandą“ eidavau be aiškaus tikslo. Kartais nusprenddavau popietę paskirti vienai raidei, tuomet aplankydavau kiekvieną salę ir peržiūrėdavau autorius, kurių pavardės prasideda ta raide. Būdavo, kad sumanydavau patikrinti vieną skyrių arba rausdavausi dėžėse, kur riogsodavo iš lentynų išimtos knygos. Arba, tarkim, dairydavausi žalių viršelių, nes jau seniai būdavau neskaitęs žalios knygos.

Galėjau susitikti su draugais, bet dauguma laiką leido su artimaisiais ar kėpsojo prie savo *Wii*. Man labiau patiko leisti laiką su mirusiomis, mirstančiomis ar apleistomis knygomis – jos vadinamos „panaudotomis“, kaip niekada nepavadintum žmogaus, nebent nori iš jo pasityčioti. („Tik pažiūrėk į Klarisą... ji jau *panaudota*.“)

Buvau siaubingas knygius, toks siaubingas, kad net nebijojau to pripažinti, nors žinojau, kad visuomenėje tai nepriimtina. Man labai patiko daiktavardis „knygius“, vartojamas maždaug taip pat dažnai kaip „grūstuvus“, „moksladraugis“ ar „blaivininkas“.

Tądien nusprendžiau aplankyti savo mėgstamiausius autorius ir patikrinti, ar nepasirodė kokių neįprastų jų knygų leidimų, knygyno įsigytų per asmeninės bibliotekos išpardavimą savininkui mirus. Taigi tyrinėdamas savo numylėtinį autorių (jo pavardę nutylėsiu, nes vieną dieną galiu nusigręžti nuo jo) pamačiau raudoną dėmelę. Tai buvo užrašų knygelė raudono moleskino viršeliais, tokios patikdavo mano draugeliams, mėgstantiems rašyti neelektroninius dienoraščius. Iš pasirinktos užrašinės daug gali pasakyti apie žmogų – aš pats buvau moksluokas, neturįs iliustruotojo talento, keverzojantis tokiomis mikroskopinėmis raidėmis, kad liniuotų sąsiuvinį tarpai

palyginti su jomis atrodo milžiniški. Švarūs lapai mano mėgstamiausi, turėjau tik vieną draugą, Tibo, kuris rinkdavosi langelius. Bent jau iki tol, kol mokyklos psichologas iš jo atėmė dienoraščius, norėdamas įrodyti, kad jis kėsinaisi nužudyti mūsų istorijos mokytoją. (Tai tikra istorija.)

Ant šios knygelės nugarėlės nebuvo jokio užrašo, tad turėjau ją ištraukti iš lentynos ir pasižiūrėti į viršelį. Ten buvo užklijuota balta lipni juosta, o ant jos juodu žymekliu užrašyta „AR PRIIMSI IŠŠŪKI?“ Atvertęs pirmą puslapį perskaičiau įrašą.

Duosiu tau užuominų.

Jei nori, versk kitą lapą.

Jei ne, būk geras, padėk knygelę į lentyną.

Rašysena buvo mergaitiška. Na, juk galima atskirti. Tas žavus kursyvas.

Šiaip ar taip, nebūčiau susilaikęs. Perverčiau lapą.

Na štai.

1. Pradėkim nuo Prancūzų pianizmo.

Nelabai išmanau, kas tai,

bet spėju,

kad niekas neišims jo iš lentynos.

Ieškok Čarlzo Timbrelo.

88/7/2

88/4/8

*Neperversk lapo,
kol neužpildysi tuščių vietų
(tik prašyčiau nerašyti į knygelę).*

Nesakau, kad esu ką nors girdėjęs apie prancūzų pianizmą, bet jei žmogus gatvėje (be abejo, su katiliuku) paklaustų, ar, mano manymu, prancūzai yra pianistų padermė, tikrai atsakyčiau teigiamai.

„Strando“ užkaborius pažinojau geriau nei savo paties namus (abejus), tad puikiai žinojau, nuo ko pradėti, – nuo muzikos skyriaus. Net mažumėlę nusivyliau, kad ji užrašė autoriaus pavardę. Negi laiko mane neišmanėliu, žiopliu, bukagalviu? Norėjau, kad geriau mane vertintų, net jei nespėjau to nusipelnyti.

Knygą radau lengvai – gana lengvai, nes tos keturiolika minučių man nieko nereiškė. Ji atrodė lygiai taip, kaip įsivaizdavau – kaip visos tos knygos, galinčios metų metus pragulėti lentynose. Leidykla net nepasivargino viršelyje atspausdinti nuotraukos. Tiesiog užrašė: „Čarlzas Timbrelas. Prancūzų pianizmas: istorinė perspektyva“*, toliau (iš naujos eilutės) „Su Gabi Kasadesu pratarmė“.

Nusprendžiau, kad skaičiai knygelėje reiškia datas – veikiausiai 1988-ieji prancūzų pianizmui buvo aukso amžius, – bet neradau

* „French Pianism: An Historical Perspective“ (angl.)

jokių nuorodų nei į 1988-uosius... nei į 1888-uosius, nei į 1788-uosius... nei išvis į jokių 88-uosius. Užstrigau. Ir tada man dingtelėjo, kad užuominų davėja griebėsi senosios knygagraužių mantros – *puslapis/eilutė/žodis*. Atsiverčiau 88-ą puslapį ir septintoje eilutėje susiradau antrą žodį, paskui ketvirtoje eilutėje aštuntą žodį.

Ar nori

Ko gi aš noriu? Turėjau išsiaiškinti. Užpildžiau tuščias vietas (mintyse, gerbdamas neliestus plotus, kaip ji prašė) ir perverčiau knygelės lapą.

Gerei. Nesukčiauk.

*Kuo tau užkliuvo šios knygos viršelis
(be to, kad jis nemeniškas)?*

Pagalvok, tada versk naują lapą.

Na, tai buvo paprasta. Mane suerzino junginys „*An Historical*“, nes juk aiškiai turi būti „*A Historical*“, nes žodyje „*Historical*“ raidė H yra tariama.

Perverčiau lapą.

*Jei atsakei, kad „An Historical“ –
nevykęs žodžių jungimas,
prašom tęsti.*

Jei ne, padėk sąsiuvinį į lentyną.

Atverčiau kitą lapą.

2. „Stora ir pasileidusi išleistuvių karalienė“

64/4/9

119/3/8

Šįkart be autoriaus. Jau sudėtingiau.

Pasiėmiau „Prancūzų pianizmą“ (mes tapom artimi; negalėjau jo palikti) ir nuėjau prie informacijos stalo, už kurio sėdintis vyrukas atrodė taip, lyg į jo „Zero“ kolą kas būtų įmetęs kelis gabaliukus ličio.

– Ieškau „Storos ir pasileidusios išleistuvių karalienės“, – pareiškiau.

Jis neatsiliepė.

– Tai knyga, – tariau. – Ne žmogus.

Nieko. Tyla.

– Gal bent autorių galėtumėt pasakyti?

Jis pažvelgė į kompiuterį, tarsi tas galėtų koku nors būdu prašnekti nieko į jį neįvedus.

– Gal jūs su nematomomis ausinėmis? – paklausiau.

Vyrukas pasikasė alkūnės linkį.

– Gal mane pažįstat? – nepasidaviau. – Gal aš jus darželyje pri-
lupau ir dabar man keršydamas patiriat sadistišką malonumą? A,
jūs turbūt Stepukas! Tiesa? Tada buvau mažas ir kvailai pasielgiau
vos nepaskandindamas jūsų fontane. Galiu pasiteisinti nebent tuo,
kad suplėšydamas mano knygos pristatymo lapą pasielgėt labai ne-
gražiai.

Galų gale sulaukiau atsako. Darbuotojas už informacijos stalo
papurtė pasišiaušusią galvą.

– Ne? – pasitikslinau.

– Negaliu atskleisti, kur yra „Stora pasileidusi išleistuvių ka-
ralienė“, – paaiškino jis. – Nei tau, nei kam kitam. Ne, aš nesu
Stepukas, bet turėtum gėdytis to, kaip su juo pasielgei. *Gėdytis.*

Ką gi, šįkart bus sunkiau, nei maniau. Pamėginau telefone
įsijungti „Amazon“ ir greitosiomis paieškoti knygos, bet viso-
je parduotuvėje nebuvo ryšio. Sumečiau, kad „Stora pasileidusi
išleistuvių karalienė“ vargu ar bus dalykinė literatūra (o galėtų
būti!), taigi pasukau į literatūros skyrių ir ėmiau naršyti lentynas.
Paieška buvo bevaisė, bet tada prisiminiau, kad viršuje yra paaug-
lių literatūros skyrelis, ir patraukiau tiesiai tenai. Praleidau visas
nugarėles, kuriose nebuvo nė kruopelės rausvos spalvos. Nuojaui-
ta garsiai kuždėjo, kad „Stora pasileidusi išleistuvių karalienė“ bus
bent kiek paspalvinta rausvai. Ir tikrai – nusigavęs iki M raidės
radau šią knygą.

Atsiverčiau 64-ą ir 119-ą puslapius:

toliau žaisti

Perverčiau raudonosios knygelės lapą.

Tu labai nuovokus.

*Na, jei jau radai ją paauglių skyriuje,
noriu paklausti:
ar tu paauglys?*

Jei taip, prašau versti kitą lapą.
Jei ne, padėk knygelę ten, kur radai.

Buvau šešiolikos, turėjau atitinkamus lyties organus, taigi šią atranką lengvai perėjau.

Kitas puslapis.

3. „Gėjų sekso džiaugsmai“
(trečias leidimas!)

56/12/5

181/18/7

Na, nekilo abejonių, kuriame skyriuje *šitai* turėtų būti. Taigi pasukau prie „Sekso ir seksualumo“ lentynų, kur žvilgsniai esti baugštūs arba įžūlūs. Man pačiam atrodė šiek tiek nejauku pirkti

panaudotą sekso žinyną (bet kokios pakraipos). Galbūt todėl lentynoje stovėjo keturi „Gėjų sekso džiaugsmų“ egzemplioriai. Atsiverčiau 66-ą puslapį, atskaičiavau dvyliką eilutę ir penktą žodį. Jis buvo:

varpa

Perskaičiavau. Pertikrinau.

Ar nori toliau žaisti varpa?

Skambėjo nekaip. Susimąščiau, kur tai toliau nuves.

Su šiokiu tokiu nerimu atsiverčiau 181-ą puslapį.

*Mylėtis be garso – tai lyg groti nebyliu pianinu. Treniruotis puiku, bet
neišgirsti didingo rezultato.*

Niekada nemaniau, kad vienintelis sakinyš mane gali taip smarkiai atbaidyti ir nuo mylėjimosi, *ir* nuo grojimo pianinu, bet šis buvo kaip tik toks.

Laimė, prie teksto nebuvo iliustracijų. O aš suradau septintą žodį:

manimi.

Taigi gavau štai ką:

Ar nori toliau žaisti varpa manimi.

Kažkas čia nederėjo. Iš esmės nederėjo, buvo gramatiškai netaisyklinga.

Pažvelgiau į dienoraštį, atsispyriau pagundai perversti lapą. Ištyrinėjęs mergaitišką raštą supratau, kad supainiojau skaičius. Man buvo reikalingas ne 56, o 66 puslapis (velnio skaičiaus jaunesnioji versija).

su

Kur kas logiškiau.

Ar nori toliau žaisti su manim...

– Dešai?

Atsisukęs išvydau Priją, mergaitę iš mano mokyklos, pusiau draugę, pusiau gerą pažįstamą, kitaip sakant, „draugžįstamą“. Ji bičiuliavosi su mano buvusia mergina Sofija, šiuo metu gyvenančia Ispanijoje. (Aš nekaltas dėl to, kad ji išvyko.) Prija neturėjo jokių išskirtinių asmenybės bruožų, nors, tiesą sakant, nelabai jų ir ieškojau.

– Labas, Prija, – pasisveikinau.

Ji dirstelėjo į knygas mano rankose: užrašinė raudonais moleskino viršeliais, „Prancūzų pianizmą“, „Storą pasileidusią išleistuvių

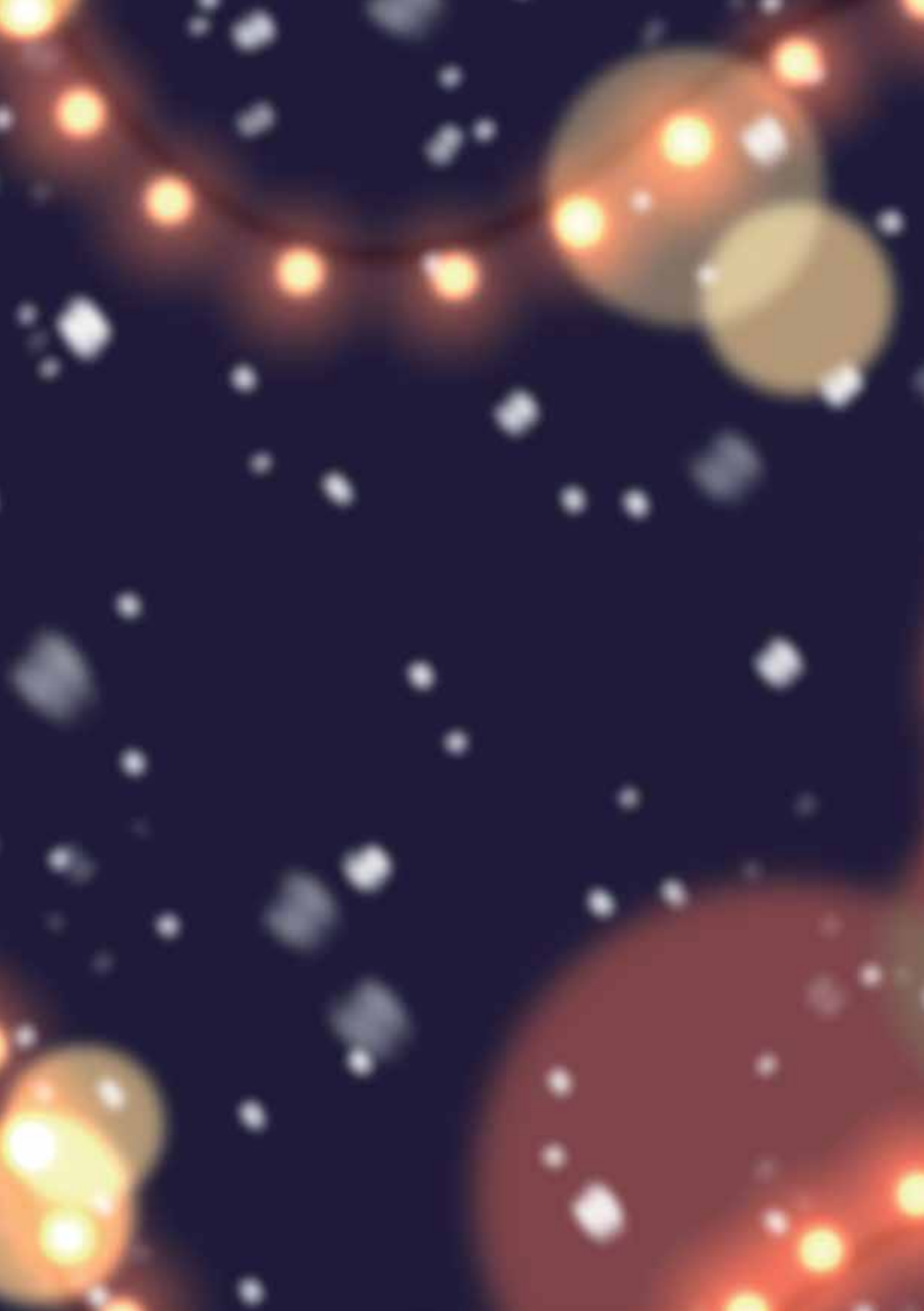

Du šešiolikmečiai Dešas ir Lilė susipažįsta neįprastai – dėl to kalta knygyno lentynoje palikta raudona užrašų knygelė, prieš pat Kalėdas tampanti dviejų susirašinėjimo bičiulių bendru iššūkių dienoraščiu. Ar pašėlusį draugystę laiškais gali pavirsti tikru tarpusavio ryšiu? Jauki ir pilna humoro istorija, pasakojama iš abiejų veikėjų perspektyvų, sudomins ne tik paauglius.

Amerikiečių rašytojai Davidas Levithanas ir Rachel Cohn sukūrė šią knygą drauge. Tarsi pagrindiniai pasakojimo herojai Dešas ir Lilė, Davidas ir Rachel siuntinėjo vienas kitam knygos skyrius laiškais (tiesa, elektroniniais, o ne ranka surašytais į raudoną užrašų knygelę), o kitas pratęsdavo istoriją toliau. Davidas sukūrė visus Dešo, o Rachel – visus Lilės skyrius. Žaismingas ir šmaikštus pasakojimas paaugliams susilaukė didelio susidomėjimo pasaulyje, nominacijų įvairiems apdovanojimams bei dviejų tęsinių. Pagal knygą pastatytas populiarus „Netflix“ serialas „Dash & Lily“.

Redaktorė Giedrė Kmitienė
Korektorė Eglė Devižytė
Maketavo Miglė Dilytė
Tiražas 3000 egz.
Išleido leidykla „Nieko rimto“
Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius
www.niekorimto.lt
Spausdino UAB „Scandbook“
Gamyklos g. 23, LT-96155 Gargždai

Įsivaizduok: esi savo mėgstamiausiame knygyne, peržiūrinėji lentynas. Prieini skyrių, kur gyvena tavo mėgstamiausio rašytojo knygos, ir ten, jaukiai įsitaisiusi tarp neįtikėtinai pažįstamų nugarėlių, tūno raudona užrašų knygelė.

Ką darytum?

Sprendimas, manau, akivaizdus: išsitrauki raudonąją knygelę ir atsiverti.

O tada darai viską, ką ji tau liepia.

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-870-9

9 786094 418709

KNYGA, TAPUSI
„NETFLIX“ SERIALU.
AR PRIIMS IŠŠŪKĮ?